

DIALÓGUS

**A Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Karának alumni kiadványa**

2013

ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI
SZEKCIÓ

• SZTE ÁJK •

Dr. Karsai Krisztina, Dr. Schiffner Imola,
dr. Szigeti Tamara és dr. Tamási Éva közreműködésével
szerkeszti: Dr. Balogh Elemér

Felelős kiadó: Dr. Hajdú József
az SZTE Állam- és Jogtudományi Karának dékánja

<http://www.juris.u-szeged.hu>

Műszaki szerkesztés: „Norma” Nyomdász Kft.
Hódmezővásárhely
Készült a Generál Nyomda Kft.-ben
Felelős vezető:
Hunya Ágnes

Jogtörténeti kutatások Cambridge-ben

Anglia második legrégebbi egyetemének ad otthont Szeged testvérvárosa: Cambridge, amelyet az Oxford-i Egyetmről elmenekült oktatók alapítottak a 13. század elején. Az egyetem egyik fő jellemzője – az Oxford-i Egyetem mellett Angliában, – hogy college rendszerben történik az oktatás. Az oktatók és a diákok nagy része nem csak az egyetemhez kötődik, hanem a mindennapi élet, a tanulás az egyes college-ok falai között folyik. Az első college a Peterhouse volt, amit 1284-ben alapítottak, és amelyet olyan világhírnévre szertett college-ok megnyitása követett, mint a Christ's, vagy a St John's College. A vallás domináns szerepe a korabeli oktatásra jelentős mértékben rányomta bélyegét. Az anglikán egyház megalapítását követően VIII. Henrik elrendelte a Kánonjogi Kar feloszlását, amelynek eredményeként az oktatásban előterébe kerültek a természettudományok, különösen a matematika. *Isaac Newton* (Trinity College) eredményeinek köszönhetően a Cambridge-i matematikai kutatások

megalapozták az egyetem egyik vezető tudományágát. Jelentőségének emlékét ma is őrzi az ún. 'matematikus híd' a Cam folyó felett a Queen's College-ban. Nem lehet azonban megfeledezni arról, hogy Newton mellett olyan jelentős természettudósok is Cambridge-hez köthetők, mint például *Charles Darwin* az evolúció, vagy éppen *Paul Dirac* a kvantummechanika kutatás kapcsán. A 'tudomány' széleskörű művelése a 19. században alakul ki Cambridge-ben – szemben Oxforddal, ahol ez a tudományos profil (a társadalomtudományok egy része) jóval hamarabb megjelent. Külön is meg kell említeni, hogy a világon a legtöbb Nobel-díjas tudós a Cambridge-i Egyetemhez köthető, megelőzve ezzel a Harvard Egyetemet is. A Szegedi Egyetem Nobel-díjas professzora, *Szent-Györgyi Albert* is a Cambridge-i Egyetemen tanult a Fitzwilliam College hallgatójaként.

A college-ok alapvetően a B.A. képzésben játszanak jelentős szerepet, ahol a diákok szocializálódnak:

Mathematical Bridge, Queen's College

megismerik a helyi történelmet és hagyományait, bekapcsolódhatnak a világhírű evezős versenyekbe és egyéb sportolási lehetőségekbe.

Az egyetem jogi karának egyik kutatóközpontja a Center for European Legal Studies adott otthont 6 hónapos jogtörténeti kutatásomnak, melynek ideje alatt a kutatási témámnak megfelelően (The influence of the English codification and jurisprudence to the development of Hungarian constitutional system with special attention to the comparative analysis of the citizenship law in the first half of the 20th century) elsődlegesen a 20. századi angol állampolgársági jog fejlődésével foglalkoztam. A *citizenship* fogalmának kialakulása az angol közjogban nem a 19. században jelent meg, mint a kontinentális Európa legtöbb országában, hanem a korábbi birodalmi és gyarmati rendszer felbomlását követően a 20. század közepén. A brit alattvalói minőség (*British subject*) volt a 19. századi megfelelője az állampolgárságnak Angliában, ami a magyar rendi honpolgársághoz hasonlított leginkább, hiszen a hangsúly az uralkodó iránti hűsége volt. Az angol állampolgársági jog a magyar törvényhozás munkáján keresztül gyakorolt hatást leginkább a magyar állampolgársági jog fejlődésére. Az angol állampolgársági jog kodifikálása során folyamatosan alakultak és változtak az állampolgárság fajtái. Az 1948. évi *Naturalization Act* rendelkezéseit, az állampolgárság kategóriáit az 1981. évi állampolgársági törvény változtatta meg. E jogfejlődés eredményeként megvizsgáltam, hogy mit jelentett a *British subject without citizenship of any Commonwealth country* (BSWC), *Citizenship of the United Kingdom and Colonies* (CUKC), *British Protected Persons* (BPP) és ki minősült

Trinity College

közjogi értelemben *patrial* státusszal rendelkező személynek. A *Prof. Catherine Barnard* vezette kutatóintézet által szervezett szeminárium-sorozat keretében “European Citizenship or Citizenship in Europe: Development of the Concept of the Citizenship” címen tartottam előadást többek között a posztgraduális képzésben résztvevő hallgatóknak. A kutatásomhoz jelentős szakmai támogatást kaptam az intézetigazgató asszonytól, *Prof. Catherine Barnard*-tól, helyettesétől, *Dr. Markus Ghering*-től és a közjogi intézet vezetőjétől, *Prof. John Bell*-től.

Az Eötvös Ösztöndíj és a Cambridge-i Egyetem nem csak kiváló kutatási lehetőségét biztosított számomra, hanem teret engedett a szakmai kapcsolatok bővítésének is (pl. International Islamic University of Malaysia Harum M. Hashim Law Center, Ahmad Ibrahim Kulliyah of Laws: *Prof. Shamrahayu A. Aziz*; University of Valencia: *Prof. Aniceto Masferrer*).

Az egyetemi college-ok több száz éves épületei, különösen a világ legjobb és legszebb könyvtárai egyszerre inspirálják a tudományos munkát, míg a város történelmi épületei és múzeumai magával ragadják az angol kultúra és hagyományok iránt érdeklődő és fogékony kutatót.

Dr. Varga Norbert
egyetemi docens